

Sygn. akt I C 1365/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Aneta Fiałkowska – Sobczyk

Protokolant: Aneta Łokaj

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2015 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa A. S.

przeciwko J. N.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda A. S. na rzecz pozwanego J. N. kwotę 3 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt I C 1365/14

UZASADNIENIE

Powód A. S. wniósł w postępowaniu upominawczym o zasądzenie od pozwanego J. N. kwoty 80 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 12% w skali roku liczonymi od dnia 02.01.2012 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu swojego żądania powód wskazał, że strony w dniu 24.05.2011 r. we W. zawarły umowę pożyczki kwoty 275 000 zł. Jednocześnie w § 4 ust. 1 przedmiotowej umowy strony ustaliły, iż wskazana kwota pożyczki zostanie oprocentowana odsetkami umownymi w wysokości 12% w skali roku. Zwrot pożyczki nastąpić miał poprzez wpłatę należności na rachunek bankowy powoda lub potwierdzony miał zostać zwrotem wpłaty gotówkowej, w dwóch ratach. Kwota 60 000 zł płatna miała być do dnia

15.07.2011 r., a kwota 215 000 zł do dnia 31.12.2011 r. Kwota pożyczki - zgodnie z treścią § 3 umowy - została przekazana pozwanemu w gotówce, w dniu podpisania umowy.

Pomimo jednak upływu obu terminów płatności wskazana wyżej należność nie została w pełni uiszczona. Wobec powyższego w dniu 13.11.2013 r. pełnomocnik powoda wystosował ostateczne przesądowe wezwanie do zapłaty pożyczonej kwoty wynikającej z umowy pożyczki z 24.05.2011 r., pozwany jednak zaprzeczył istnieniu zobowiązania oraz odmówił spłaty przedmiotowej należności.

Nakazem zapłaty z dnia 21.01.2014 r. w sprawie I Nc 28/14 Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (k. 18).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany J. N. zaskarżając nakaz w całości wniósł o oddalenie powództwa.

Uzasadniając sprzeciw pozwany zaprzeczył wszelkim twierdzeniom i dowodom przedstawionym przez powoda, a w szczególności zaprzeczył temu, że powód udzielił pozwanemu jakiegokolwiek pożyczki i wskazał na brak dowodu wpłaty pozwanemu środków pieniężnych na podstawie umowy pożyczki.

Z ostrożności procesowej pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń objętych pozwem.

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał swoje twierdzenia co do tego, że przekazał pozwanemu w dniu podpisania umowy kwotę 275 000 zł i wyjaśnił, że pozwany częściowo z zaciągniętego zobowiązania się rozliczył. Dochodzona pozwem kwota stanowi pozostałość pożyczki, która nie została zwrócona.

Powód zarzucił jednocześnie, że pozwany nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie swoich zarzutów, a zatem nie udźwignął spoczywającego a nim ciężaru dowodowego o okolicznościach faktycznych sprawy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód A. S. i pozwany J. N. współpracowali ze sobą od ok. 2003 r. prowadząc działalność gospodarczą w branży budowlanej. Ponieważ powód inwestował w tą działalność własne środki pieniężne, dla zabezpieczenia wzajemnych rozliczeń w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, strony zawarły w dniu 24.05.2011 r. umowę, nazwaną umową pożyczki. Wzór takiej umowy ściągnięty został z internetu przez powoda, a w § 3 umowy oświadczone, że kwota pożyczki w wysokości 275 000 zł zostanie przekazana Pożyczkobiorcy w gotówce w dniu podpisania umowy. Niemniej jednak w dniu zawarcia umowy, ani później, nie została przekazana pozwanemu żadna kwota pieniędzy.

(dowód: zaświadczenie z Banku (...) w O.z 03.02.15 r., k. 97-98, zeznania świadka P. T., e-protokół z dnia 8.01.2015 r. 01:24 - 05:46, zeznania świadka M. O., e-protokół z dnia 8.01.2015 r. 05:46 - 08:37, przesłuchanie powoda, e-protokół z dnia 17.02.2015 r. 02:021 - 13:27, przesłuchanie pozwanego, e-protokół z dnia 17.02.2015 r. 13:27 - 20:07).

Sąd zważył, co następuje:

Powód domagał się zapłaty od J. N. kwoty 80 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 12% w skali roku liczonymi od dnia 2.01.2012 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu części pożyczki udzielonej pozwanemu na podstawie umowy zawartej w dniu 24.05.2011 r.

Pozwany natomiast wnosząc o oddalenie powództwa wskazywał, że mimo podpisania umowy z dnia 24.05.2011 r. pożyczka nigdy nie została pozwanemu udzielona. Nigdy nie otrzymał on od powoda kwoty wskazanej w umowie.

Sąd po zebraniu całości materiału dowodowego, a w szczególności po analizie zeznań świadków i przesłuchania stron, które w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy są zbieżne, przyjął że niewątpliwie między stronami w dniu 24.05.2011 r. doszło do podpisania umowy nazwanej przez strony pożyczką. Jednak nie nastąpiło w tej dacie (ani później) wydanie pozwanemu pieniędzy, jak stanowi § 3 umowy, a zawarta umowa miała zabezpieczać wzajemne rozliczenia stron wynikające z prowadzonej przez nie działalności gospodarczej. Przy czym pozwany zaprzeczył aby na dzień wniesienia pozwu był coś winien jeszcze powodowi z tego tytułu.

Zgodnie z przepisem art. 720 § 1. k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Umowa pożyczki jest umową realną, do zawarcia której wymagane jest, oprócz złożenia zgodnych oświadczeń woli, dla wywołania skutków nią zamierzonych, również wydanie rzeczy tj. przekazanie określonej w umowie kwoty pożyczki.

Okoliczność, że nie doszło do przekazania kwoty pożyczki w niniejszej sprawie okazała się bezsporna. Potwierdził to nie tylko pozwany i świadkowie zeznający w sprawie ale również sam powód, który podał, że w chwili zawarcia umowy – wbrew temu co zostało stwierdzone w treści umowy - nie przekazał pozwanemu żadnych pieniędzy, a umowa

ta służyć jedynie miała zabezpieczeniu nierozliczonych zobowiązań pomiędzy stronami, które powstały wcześniej, w ramach ich wzajemnej współpracy gospodarczej.

Skoro więc nie doszło do przekazania pieniędzy na skutek wykonania umowy pożyczki, to nie można przyjąć, że umowa zawarta przez strony czyni zadość wymaganiom jakie przepisy kodeksu cywilnego wymagają do skutecznego zawarcia umowy pożyczki.

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie ulega wątpliwości, że strony nie łączyła umowa pożyczki, albowiem nie doszło do przeniesienia określonej w umowie ilości pieniędzy na pozwanego, a umowa pożyczki, jak wynika z twierdzeń samych stron, w tym powoda, była pozorna.

Natomiast zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozor. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Sąd Najwyższy definiuje pozorność jako wadę oświadczenia woli polegającą na niezgodności między aktem woli, a jej przejawem na zewnątrz, przy czym strony zgodne są co do tego, aby wspomniane oświadczenie woli nie wywołało skutków prawnych (por. wyrok SN z dnia 23 czerwca 1986 r., I CR 45/86, niepubl.).

Powszechnie przyjmuje się, że czynność prawna jest pozorna, gdy oświadczenie woli zostało złożone drugiej stronie, złożono je tylko dla pozor, a adresat oświadczenia woli zgadza się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozor. Aby ustalić, że dana czynność dotknięta jest pozornością niezbędne jest wykazanie, że zachodzi sprzeczność między tym, co strony deklarują na zewnątrz, a tym, do czego w rzeczywistości dążą. Rozbieżność ta powinna dotyczyć treści samej czynności prawnej, co będzie występowało, gdy strony zmierzają do wywołania wrażenia dokonania określonej czynności prawnej, podczas gdy w rzeczywistości w ich sferze prawnej nic się nie zmienia lub też zmiana następuje, ale ma charakter inny niż wynikałoby to z treści złożonych oświadczeń. Przy czym nieważność czynności prawnej z powodu pozorności złożonego oświadczenia woli może być stwierdzona tylko wówczas, gdy brak zamiaru wywołania skutków prawnych został przejawiony wobec drugiej strony tej czynności otwarcie, tak że miała ona pełną świadomość co do pozorności złożonego wobec niej oświadczenia woli i co do rzeczywistej woli jej kontrahenta i w pełni się z tym zgadza (Por. wyrok SN z dnia 25 lutego 1998 roku, II CKN 816/97, LEX Nr 56813).

W orzecznictwie wskazuje się, że w zdaniu pierwszym art. 83 § 1 k.c. uregulowano tzw. pozorność zwykłą, tj. taką, gdy strony zawierają czynność prawną dla pozor i nie mają zamiaru wywołania jakichkolwiek skutków prawnych, natomiast w zdaniu drugim tego przepisu jest mowa o tzw. pozorności kwalifikowanej, która występuje wtedy, gdy strony zawierają czynność prawną pozorną dla ukrycia innej, rzeczywiste zamierzonej przez nie i dokonanej czynności. Dążą zatem do wywołania innych skutków niż te, które wynikałyby z treści oświadczeń składanych przez nie na zewnątrz (Por. wyrok SN z dnia 18 stycznia 2007 roku, II UK 110/06, LEX Nr 948790).

W przedmiotowej sprawie, nie ulega wątpliwości, że obie strony zdawały sobie sprawę z pozorności zawieranej umowy, a zawarcie tej umowy miało inny cel – umowa miała zabezpieczać wzajemne rozliczenia stron wynikające z prowadzonej przez nich działalności gospodarczej.

Wyjaśnić również należy, że w okolicznościach tej sprawy ograniczenia wynikające z przepisu art. 247 k.p.c., w kwestii dopuszczania dowodów ze świadków lub z przesłuchania stron przeciwko osnowie lub ponad osnowę dokumentu obejmującego czynność prawną, nie znajdują zastosowania. Już we wczesnej judykaturze został wyrażony pogląd, iż pozorność czynności prawnej stwierdzonej dokumentem może być udowodniona za pomocą zeznań świadków i przesłuchania stron, również między uczestnikami tej czynności – patrz uchwała całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 1954 r. I Co 22/54 (OSN 1/55, poz. 1). Aktualność tej uchwały potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca 1966 r. (II CR 123/66, OSNCP 2/67 poz. 22). Uchwała ta jest nadal aktualna (stanowisko komentatora do KC pod redakcją St. Domowskiego i St. Rudnickiego).

Wobec nieważności umowy pożyczki wobec jej pozorności, brak było podstaw, by Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 80 000 zł tytułem zwrotu pożyczki, jak konsekwentnie wnosił powód.

Dlatego też oddalono powództwo jako bezzasadne w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., mając na uwadze, że powód przegrał niniejszą sprawę w całości.

Na zasądzoną kwotę składają się koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3 600 zł ustalone na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.